

Hrvatsko glumište tuguje zbog smrti doajena hrvatskog kazališta i pedagoga Tonka Lonze

Da nije Tonka Lonze, ne bi u Dubrovniku danas živjeli ni Vojnović ni Držić

Tonko Lonza snimljen u 2010. godine u atriju Kneževa dvora u Zagrljaju sa Almom Pricom na predstavljanju monografije koju su mu objavile Dubrovačke ljetne igre

Denis Derk

“Sve što sam vam ikada poklonio bilo je istrgnuto iz moje najljepše nutrine. I sad sam na kraju. (...) U trokutu časti, rada i kritičnosti vjerujem da sam uredno proživio svoj umjetnički vijek. Vama svima koji ste ovog časa prisutni ovdje i tamo, koji ste prihvaćali ili odbacivali moje utvare, u cijelom dugom životu na rubu sna, vama svima koji ste zaslužni za ovaj trenutak, vama koji se zajedno sa mnom radujete... iskrena i duboka hvala!”, rekao je veliki hrvatski glumac Tonko Lonza kada je na sceni Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu 2000. godine primao Nagradu hrvatskog glumišta za životno djelo. Tonko Lonza preminuo je u Zagrebu u osamdeset i devetoj godini. Brzjave sućuti obitelji su poslali najviši državni dužnosnici, a pogreb velikog umjetnika bit će u obiteljskom krugu.

Na Igrama od 1953. godine

Tonko Lonza rođen je u Zatonu pokraj Dubrovnika 28. rujna 1930. godine. Gimnaziju je završio u Dubrovniku 1950., a Akademiju kazališne umjetnosti u Zagrebu 1955. godine. Glumom se počeo baviti još kao gimnazijalac u Dubrovniku, a za vrijeme studija počinje nastupati na Dubrovačkim ljetnim igrama. Prvu je ulogu na Igrama ostvario 1953. godine, a bio je to Orest u Goetheovoj “Ifigeniji na Tauridi” u režiji Branka Gavella. Slijedili

su Rosencrantz u “Hamletu” u Fotezovoj režiji te Marko pl. Tudžić u Vojnovićevoj “Na taraci”, također u Gavellinoj režiji. Od 1953. pa do 2010., kada se kao gospodar Lukša posljednji put pojavio na festivalskim pozornicama, Tonko Lonza na Dubrovačkim ljetnim igrama odigrao je gotovo trideset različitih uloga! Stoga i ne čudi upućena ocjena Mire Muhoberac koja je u monografiji koju su Lonzi posvetile baš Dubrovačke ljetne igre napisala “Da nije Tonka Lonze, ne bi na suvremenoj nam pozornici ni u ‘Škatuli od kamena’ pod otvorenim nebom živjeli danas ni Marin Držić ni Ivo Vojnović”.

Strog i pravedan

Osim u Dubrovniku, Lonza je kao glumac djelovao u zagrebačkoj Gavelli od 1953. do 1968. godine te u zagrebačkom HNK od 1968. do 1978. godine. Nakon što je četiri godine djelovao kao samostalni umjetnik često surađujući s Teatrom u gostima, 1982. postaje profesor scenskog govora na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Tamo je odgojio generacije glumaca i bio poznat kao strog, ali pravedan i karizmatičan profesor.

Filmskoj publici ostao je poznat ponajviše kao antologijski Ignjat Glembaj u filmu Antuna Vrdoljaka, a zanimljiva je bila i njegova kreacija oca Paška u filmu “Kenjac” Antonija Nuića. Baš je i Tonko Lonza igrao i Zrinjskog u kontroverznoj drami Marijana Matkovića “General i njegov lakrdijaš” na sceni HNK u Zagrebu.